

Zadeva C-661/23 [Jeszek]ⁱ**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

9. november 2023

Predložitevno sodišče:

Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (Poljska)

Datum predložitvene odločbe:

9. november 2023

Kazenski postopek zoper:

R.S.

Predmet postopka v glavni stvari

Kazenski postopek pred sodiščem druge stopnje zoper majorja R. S., ki je bil na prvi stopnji nepravnoobno obsojen za kaznivo dejanje po členu 343(1) Kodeks karny (kazenski zakonik, v nadaljevanju: kk) v steku s kaznivim dejanjem iz člena 338(1) kk v povezavi s členom 12(1) kk v povezavi s členom 11(2) kk.

Predmet in pravna podlaga vprašanj za predhodno odločanje

Združljivost nacionalne ureditve, ki določa, da se sodnik vojaškega sodišča, za katerega se ugotovi, da ni sposoben za opravljanje poklicne vojaške službe, je pa sposoben opravljati sodniške dolžnosti, po samem zakonu upokoji, s pravom Unije, glede na člen 2, člen 4(2) in (3) in člen 19(1), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine o temeljnih pravicah.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je treba pravo Unije – med drugim člen 2 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in v njem izraženo vrednoto pravne države ter člen 19(1), drugi

ⁱ Ime te zadeve je izmišljeno in ne ustreza resničnemu imenu nobene od strank v postopku.

pododstavek, PEU v povezavi s členom 47 Listine o temeljnih pravicah – razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, kot je:

(a) člen 233 ustava z dne 11. marca 2022 r o obronie Ojczyzny (zakon z dne 11. marca 2022 o obrambi domovine), v različici, ki izhaja iz Ustava z dne 28. lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (zakon z dne 28. julija 2023 o spremembi civilnega zakonika in nekaterih drugih zakonov) (Dz.U. 2023, pozicija 1615), na podlagi katerega je prenehala pravica sodnika nacionalnega vojaškega sodišča, da po tem, ko je bil razrešen poklicne vojaške službe (tudi zaradi tega, ker je bilo ugotovljeno, da je trajno nesposoben opravljati poklicno vojaško službo), ostane na položaju sodnika na zadevnem sodišču, kar vključuje tudi pravico tega sodnika, da na tem sodišču obravnava zadeve, ki so mu bile dodeljene pred začetkom veljavnosti teh določb;

(b) člen 13 Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (zakon z dne 28. julija 2023 o spremembi civilnega zakonika in nekaterih drugih zakonov) (Dz.U. 2023, pozicija 1615), na podlagi katerega je na dan začetka veljavnosti določb iz točke (a) sodnik nacionalnega vojaškega sodišča, ki se v zgoraj opisanih okoliščinah razreši poklicne vojaške službe, upokojen po samem zakonu?

Ali je za odgovor na to vprašanje pomembno, da je in bo naslovnik določbe iz vprašanja 1(b) izključno en sodnik, ki sodi na predložitvenem sodišču, (tako imenovani *lex ad hominem*), in da je bila hkrati ohranjena podobna pravica, priznana državnim tožilcem, da lahko kljub razrešitvi iz poklicne vojaške službe še naprej ostanejo na položaju tožilcev za vojaške zadeve?

2. Ali je treba pravo Unije – vključno z določbami, navedenimi v vprašanju 1 – razlagati tako, da je upokojitev sodnika nacionalnega vojaškega sodišča po samem zakonu v okoliščinah iz vprašanja 1 neučinkovita, tako da lahko ta sodnik še naprej sodi na predložitvenem sodišču in da mu morajo vsi državni organi, vključno z organi sodišča, omogočiti nadaljnje delo na tem sodišču pod enakimi pogoji kot doslej?
3. Ali je treba pravo Unije – med drugim, prvič, člen 2 PEU in v njem izraženo vrednoto pravne države, člen 4(3) PEU in v njem izraženo načelo lojalnega sodelovanja, člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, člen 267 PDEU in načeli učinkovitosti in primarnosti ter, drugič, člen 2 PEU in v njem izraženo vrednoto demokracije, člen 4(2) PEU in načelo delitve oblasti – razlagati tako, da pravica oziroma obveznost nacionalnega sodišča, da zadrži uporabo nacionalnih določb, ki so predmet predloga za sprejetje predhodne odločbe, med drugim določb na ravni zakona, izhaja neposredno iz prava Unije?

Ali je za odgovor na to vprašanje pomembno, da nacionalno pravo ne določa možnosti, da bi sodišče, ki je vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe, zadržalo uporabo nacionalnih določb, in da je treba v okoliščinah postopka v

glavni stvari odločiti, da takšno zadržanje traja do takrat, ko bo predložitveno sodišče upoštevalo elemente razlage prava Unije, vsebovane v odgovoru na ta predlog?

Navedene določbe prava Unije

Člen 2, člen 4(2) in (3) in člen 19(1), drugi pododstavek, Pogodbe o Evropski uniji;

Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

Navedeni nacionalni predpisi

Člena 10 in 13 Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (zakon z dne 28. julija 2023 o spremembi civilnega zakonika in nekaterih drugih zakonov) (Dz.U. 2023, pozicija 1615);

- Člen 10 določa, da se „[v] Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (zakon z dne 11. marca 2022 o obrambi domovine) (Dz.U., pozicija 2305, in iz leta 2023, poziciji 347 in 641) [...] člen 233 nadomesti z naslednjim: „Če je vojaški tožilec, ki je poklicni vojak, razrešen poklicne vojaške službe, ostane na položaju državnega tožilca v ustrezni organizacijski enoti državnega tožilstva, ne glede na število tožilskih mest v tej enoti.““
- Člen 13 določa, da se „[s]odnik vojaškega sodišča, ki je bil razrešen poklicne vojaške službe in je na dan začetka veljavnosti tega zakona ostal na položaju sodnika, [...] s tem dnevom upokoji. [...]“. V skladu s 14. členom omenjenega zakona o spremembi je začetek veljavnosti obeh določb 15. november 2023.

Člen 175(1) in člen 180 Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (ustava Republike Poljske);

Člen 233 Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (zakon z dne 11. marca 2022 o obrambi domovine), v besedilu, ki je veljalo do 14. novembra 2023, ki določa: „[v] primeru razrešitve sodnika vojaškega sodišča ali tožilca za vojaške zadeve, ki je poklicni vojak, iz poklicne vojaške službe, ta ostane na položaju sodnika ali tožilca v ustrezni organizacijski enoti sodišča ali tožilstva, ne glede na število delovnih mest v teh enotah.“

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Dejstva in potek postopka v tej zadevi so podobni tistim v zadevi C-646/23.

Kratka predstavitev predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 2 V bistvu je obrazložitev večinoma enaka obrazložitvi predloga za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-646/23.
- 3 V zvezi z drugim vprašanjem predložitveno sodišče pojasnjuje, da se nanaša na posledice ugotovitve nezdržljivosti določb nacionalnega prava, ki jih navaja, s pravom Unije. Predložitveno sodišče dvomi o učinku bodoče sodbe Sodišča na učinkovanje nacionalnih določb, ki določajo, da se sodnik predložitvenega sodišča upokoji po samem zakonu. Da bi ugotovilo, kakšni so praktični učinki ugotovitve, da navedene določbe niso skladne s pravom Unije, predložitveno sodišče prosi za odgovor na vprašanje, ali bi morali vsi državni organi, vključno z organi sodišča, temu sodniku omogočiti nadaljnje obravnavanje zadev pod enakimi pogoji kot doslej.
- 4 V zvezi s tretjim vprašanjem predložitveno sodišče pojasnjuje, da se nanaša na učinkovitost zadržanja nacionalnih določb v obdobju po prejemu odgovora Sodišča na vprašanja za predhodno odločanje in do trenutka, ko bo na podlagi tega odgovora sprejeta odločba. Poljsko pravo, vključno s Kodeks postępowania karnego (zakonik o kazenskem postopku), ne določa mehanizma za zadržanje uporabe določb katerega koli ranga, kar še bolj onemogoča s pravom Unije skladno razlago. Hkrati se predložitveno sodišče sprašuje, ali je možnost takšnega zadržanja, kadar gre za določbe na ravni zakona, združljiva, med drugim, z načelom delitve oblasti, vrednoto demokracije iz člena 2 PEU in nazadnje s členom 4(2) PEU. Odgovor na to vprašanje je torej objektivno potreben, saj bi bil v nasprotnem primeru takoj po prejemu odgovora Sodišča – vendar še pred izdajo odločbe, v kateri bi bili upoštevani elementi razlage prava Unije iz tega odgovora – učinek predloga za sprejetje predhodne odločbe iluzoren, saj bi bil sodnik predložitvenega sodišča po samem zakonu upokojen.
- 5 Obrazložitev predloga za hitri postopek je enaka tisti iz predloga za sprejetje predhodne odločbe v zadevi C-646/23.